

rum sexagiusta diebus, ut essent centum, & viginti, id est
quatuor menses, quod iure canonico receperunt fuit in hoc
textu, & in e. querentiis 25. de offic. deleg. Iure nostro patro-
tantum decem dies concedendatur, l. 5. titul. 17. p. 3. Hac
autem procedure in deinceps actione personali, fucus ve-
ro si judicium sit real; nam tunc statim cum la dilatatione
cessit debet condemnatus rem restituere, nisi forte iustitia ali-
quam causam in continentibus allegaverit, car non posset resti-
tuere; nam tunc etiam arbitrio iudicis tempus restitutioiis al-
signatur, pruis fidejussoribus datis, s. sed si rem, Inhibit. de
offic. judice docent Faber lib. 7. consuet. cap. 1. Oliswaldus lib.
7. Donald. cap. 4. lit. C.

¹³ Verum prædicta Justiniani constitutio parum usitata fuit, dicitur.

tempilli illud cœpit esse arbitrarium; sed si iudex nihil
stavimus, nec res intra predictum tempus, nec eis fiducia
conveniri potest, l. 1. ss. judic. foli. v. 1. s. C. de urbis res iudica-
ria ut utriusque licet impune juris uti beneficio in noceste
morti, l. 1. art. 7. ff. de re iudice, ita ut si res interim pereat,
subveniatur leo, promiss. 32. si est post moram periculum, l. 1. ss. art.
16. s. art. 1. etiam post securum, pecunia, quo modo expo-
nit textum in l. 1. item si cum, l. 2. deo quod metu causa, Forner,
lib. 2. foli. v. 15. Circa fructus etiam interim perceptos dif-
ficile exar. Marci Antonini scriptum in l. 1. fiduciacionis, 3.
ff. de urbis res iudicaria, folio. v. 1. Capitius

et, & talis condemnatio nocere possitior potius, quam pro-
descit debet; non legitimi temporis spacio; qui id ad dilata-
tionem tantum, non ad lucrum faciendum prodet: verum si
ante tentationem moram possitior non fecerit, quia legis Fal-
cidia rationem interveniente allegat, ante tentationem fructuum
prastandorum non addendrigitur, ceterum pot. rem judicatur
tempus a fructibus defendendis immune est, iuxta Iulium Papiri-
nianum in §. 1. legib. verba illa: *propter dependentias*, signi-
ficant, id est cum danno possitioris prastandi; id enim lati-
tine valet verbum *dependere*, ut non simpliciter aliquid pra-
bere, sed prastare cum danno, hoc est prastare id, quod
ad se non pertinet, significet. Cicero lib. 1. epist. *Defendantur
iuriis quaque per illo sponte;* etiam si quid non conseruari
ab eo. Unde confat textum in §. 1. abule negatione, quam
Anton. Faber adscit *ut supra*, possit defensio; & liquet
dicti tempus dilatationem tantum dare, non vero lucrum af-
ferre, ut docut Dioneus lib. 10. comment. e. 5.
Ita iudex cui pro tribunali cognoscatur, cum indicati tem-

14
per-
pet-
uo-
bius-
tibus-
per-
fici-
arbitri-
cari-
non-
nunquam-
pro-
longat-
e, et
quanti-
tate,
et
quantitate,
et
perfunctor obsequio, et
vel contumacia;
si enim agatur actio in perfomam, & reus ex maleficio,
dolore non conveniat, indigas et omni dilatatione, et
non recte auxilium legum invocet qui aduersitas committit,
l. si ex causa 9. *S. macte videruntur*, l. auxiliis 37. f. de minor. epi-
de immor. brevi, & si ex contracta agatur, Quantitatibus fit
parva, & reus dives, nihil differendum est. Tandem ob-
quenti rea prologari, contumaciam vero tempus coarcitari debet.
item frumentaria pecunia debitorum nulla dilatio datur,
l. 2. *S. frumentatis*, f. de administratis. re. *Causa ergo, et temporis*,
& perfomanum ratio habenda est, l. *interdum*, 36. l. nou-
muspique 56. f. de iusti facient texus in l. qui bona 2.3. l. incus-
sa 14. f. de damnis infestis l. *Petitus* 4. f. de incendio. Nec tunc
oblati texus in l. item p. 14. alias si cum exceptione, s. quod si
homo, f. de eo quod manus, Ubi ei, qui vim intulit, tempus
deducatur, intra quod servum, in quo fuga est, persequitur,
interposita cautione, que cautele feceretur. Nam ideo
ibi ei, qui vim intulit, tempus hoc conceditur, quia in edi-

C A P U T X V I.

Idem N. Decano, V. Cancellario, & G. Canonico a Laudunen.

Sicut yestris literis intimatis, cum causa, qua inter Henricum Subdiaconum, & Huardum Presbyt. S. Clemens super quinque frumenti modis vertebaratur, qui dicebant ipsi Henrico per annos singulos exfolvendis, ex delegatione nostra vobis commissa fuisset, & partibus in veltra praefacta constituta, idem Henricus Confutatio nesibi fieri postularet, adversarius se ad hoc non teneri respondit, cum alia vice super hoc coram judice con ventus fuerit, & sententiales absolutus; quod ostendere voluit duorum testimoniorum sacerdotum. Ex quorum deposi tioniibus vobis constituta, quod Mag. A. ex parte venerabilis fratris nostri Episcopi Laudum. Huard. Presbyt. per ju dicium absolvit ab impietate Subdiaconi memorati. Verum qua testimonium iporum quali nude prolatum fuerat, cum de allegationibus, testibus, & ratione, qua judicera movere soleat ad sententiam proferendas, nihil se fecire disserint, variatum fuit inter Jurisperitos, a quibus consilium postulatis: altis asserentibus, tale testimonium non valere; aliis sententibus, quod valereret. Unde in hac ambiguitate, quid tenendum sit, Sedem duxitis Apofol.

Tit. XXVII. De sententia, & re jud.

enfulendam. Cum autem in pluris locis, in quibus copia prudentum habetur, id moris existat, quod causa & iux judicem moverant, non exprimantur in sententias proferendas, vobis taliter respondemus, quod cum ex deposione testium predictorum confiterit vobis sententia a judge suo sive prolatam, propter autoritatem judiciam vratum debet omnino legitime processisse. Dat. Later. Kal. Aprilis.

N O T A E.

Laudun.) Ita etiam legitur in 3. collectione sub hoc tit.
c. 6. & in epistolis Innocentii III. editis a Sirelto 1.
epib. 46. fol. 301. ex quo Codice ita texum, & ejus epiphrenum restituo. De Ecclesia Laudunensi egi in cap. 50. de
bibus.

b Cana.) Judge enim regulariter non tenetus exprimere causam in ipsa sententia, sed in ejus est arbitrio exprimere, et non: confutatis tamen facit, si eam omittat, cum plerumque ejus expressio condamnat cavaillandi, & calumniandi occasionem praebat, ut plures congelet a Barbado docent in
rebus, Volteus dicit l. 3. c. 1. n. 90. Sunt tamen aliqui
species, in quibus ob speciem rationem causa in
per sententiam aliquangusta est, ut in l. 2. q. genitomis, ff. de
iis qui non infam, c. 1. de sicut excom, in 6. c. in sanctum,
1. dist. l. sed ff. 15. iuxta l. hoc jure, ff. de evict, & cum olim
1. l. de trivili, & cum Joannes de fide instrum.

COMMENTARIUM.

Ex hac Innocentii Decretali praesenti deducitur disputanda assertio. ⁴⁴ "Sententia rei probari potest per testes, licet non deponant de causis, quae movere fuisse, judicesset ad pronunciandum." ⁴⁵ "Probant enim textus in c. *Albericus* 43, de res. c. ult. hoc titul. in 6, c. sum olim, de privil. i. testium, de res. c. 1. & 4. de C. de sum olim, ex periodo. Illustrant ultra congetitus in praetenti a Barbolta, Balbos, & Permonfino, *Caucasius*, hic, *An. Gomez in lib. 41. Tauri*, n. 2. *Vulciana* 1. 3. de iudicatu, c. 13. *Altefaria* hic.

Sed pro dubitabili ratione ita in praesentem affercionem in-
fugo: In fentencia adeo defideratur scriptura, ut alter pro-
lata fentencia corrupat ipso jure, l. 3. & 4. C. de fons &
inter, docent. Avenandio respons. 1. Paz, in pax, i. ton.
tempor, 12. n. 13. Osuald, ad Danel. l. 2. 28. comment. cap. 3.
H. Treul. dep. 33. thes. 1. Maranta 6. p. sit de fons, l.
& 16. Igmar nisi appearat scriptura ipsius fentencia, exami-
netur per testimoni depositionem, vires non habet.

Qua difficultate non obstante, vera est praesens decisio,

pro cuius illustratione primo scieadum est, inter principia sententia requista illud præcipuum esse, ut sententia pronuntiatur: pronunciare autem, est palam, & aperte vocis, vel sermonis ministerio exprimere, l. ex. capitulo 11. q. qui autem, fidei actione manifestatur, in primis. I. quod est. II. quod est. III. quod est.

de actione, empi, l. i. in princ. I. quod si nolit 31. 9. ff. de exist. etia, l. i. qui liberatius 99. ff. de exil. I. mortuo 15. 1. ff. de sta- rribus, l. pronunciatio 193. in princ. de V.S. & de idea actores, vel his- triones in scena pronuntiare dicuntur, l. i. ff. de his qui non in- struuntur, l. 7. 5. 2. Lucia Mimita (inquit) consum annis in scena pronovicius. Unde merito sententia pronunciatio judicis applicatur: & prudenter, quoties sententiam proferre, vel la- tam esse indicare volente, pronunciari verbo utuntur, l. i.

cam esse indicare. Volumus proponere sententias sententias 59. s. qui sortis, l. quistum 60. hoc iii. l. si servus, s. i. de legat. l. l. qui testamento 37. ff. de exauſat. l. l. s. fin. ff. ad Turp. l. l. ff. qui sententia sine appel. recind. l. l. C. de codicil. cum alii adductis a Briflonio de V. S. l. 4. verbo Pronunciare. Circa formam huius pronunciations primo desideratur, ut iudex ab-

manus pronunciacionis primo devenientia, & non ad solvant, vel condemnare reum, aliquo tempore definitiva nullius est momenti, l. 3. c. de sentent. & interl. cap. ei qui q. 1. §. definitiva, 2. q. 6. l. 2. tii. 2. lib. 2. fori. Hac de causa olim non concipiebat sententia alter, quam per verbum condemnandi ac abfolvendi: cum acceptis tabellis index qui de causa

di, aut abloviend; cum acceptis tabulis iudicis qui de causa cognoscetabat, si absolutus erat, litteram *A*, si vero condemnatus *C*, in unam mittebat, quis erant notæ absolutio-
nis, seu condemnationis: quod si ampliare, idest differre cau-
sam volebat, five remittere ad alios judices, ad id destinatis

fuerant non illae N.L. id est. Non liquet; & tunc ad deliberationem ipsius statutum temporis accipiebat, i. *Pomponius* 13. §. ut. ff. *discepit*, 1. *Dicit* 7. §. ut. ff. *de liber. casu*. I. *Pomponius* 36. ff. *bit. nisi* tandem juraret fibi de causa non liquerat; quo causa amplus ipsius statutum non dilabatur, ut de se ipso testis et *Aulus Gellius* 14. *noluntur*, c. 2. & lib. 5. cap. 10. De quibus formalis late erugant plures concegit at *Quintus lib. 56.* *Dennelli*, cap. 1. litt. E) *Pichard*, in *mamna*, 2. pars, in *prædict. lib. 56.* n. 14. & *Valeutis lib. 2.* *tituli*, *traject.* 2. cap. *spl. n. 15.* & ultra eos *Cujac*, 1. 6. *observe. cap. 27.* *Marcel. Donatus*, & *Calaub. ad Suetonium cap. 33.* Fuit etiam in crimina libus caufis condemnatoria nota *Graeca littera* 8, ut confab. ex *Perfo. Savre* 4. ibi.

Ex Perno Saev. 101.
Et potis *nigrum* *vita* *prefigere Theta.*
Erat enim littera initialis verbis *Sæcæ*, quod significat, *mors*,
ut ejus Poëta notatores ibi obseruantur. Quem verum adi-
etiam laudat Iſidorus 1. l. orig. e. 25. Faciuntque Martialis 1. 7.
epigr. 56. Aulonius *epigr.* 120. Sidonius *carm.* 9. ubi notavit Sa-
varus: Demetrius ad *Rofinum* l. 9. psc. 947.

varus, Denneris *ad legatum* 1. 9. p. 347.
Sed postquam tabellae illae in defensionem abiebunt, sensu
tentia concepi cooperant, non certa formula, sed liberale
prout melius iudicis visum fuit, & quibus verbis commodi
posse exprimere judicium suum; unde necessaria non sunt venti
ba illa, *adviso*, *condemno*, sed sufficiunt *equivalentia*, quae
libet sui finitaur, & omnino a digno defuderant, *ad Rompon-*
do, *rescipio*, *si de rescipli*, *in sententia*, *ad ipse* & *si*, *ad*

⁷ ^{de bolland.} Nec obstat dubitandi ratio supra expensa, pro cuius solatione late disputant Avendanno ubi supra; Abbas in presenti, s. a. felic. n. 10. utrum scriptura necessario desideretur ad valorem sententia? Sed omnis coram sententiis dicendum est, scripturam nullibi desiderari a substantiam sententiae, sed tantum ad eius probationem, l. 10. titul. 17. lib. 4. recipit ubi notavit Azevedus n. 24. Unde etiam appareat ratio praetensis decisio-
nis, nam cum sententia ipsa, si referatur in actis processus, rite probatur, quia cum scriptura non pro forma, sed ad eius tantum probationem desideratur, atque aequalis probatio sit, quae ex testibus, ac que ex scripturis resultat; ideo quia tamen scriptura ad probationem desideratur, sufficit quod in

C A P U T X V I I .

Idem a Astoriensi Episcopo, & sancti b Isidori Legionensis, & de c Cantazeto Abbatibus.

CUM super d' controversia, qua inter ven. f. n. e. Aurien. Episcopum ex una parte, & f monasterium Cellanovae super statu ipsius ex altera verbatur, pro ipso Episcopo diversas sententias late suissent, O. Archidiaconus, & nuntius ven. f. n. g. Ovetensis Episcopi ad Apoli. Sed accedens, per eas Ovetensem Ecclesiam lacrima graviter conquerebatur, ad quam illud proponebat monasterium pertinere. Et infra: Poefquam igitur haec, & similia nobis, & fratris nostris praetatis Cardi. fideleret retulerint, quia constituit nobis per Legatorum litteras, a duobus, cum tertius intercessus nequaeritur, sicut ex ipsius etiam assertione temimus apud Sed. Apoli. constituti, suisse processum, & contra ipsorum sententiam ex parte monasterii nihil rationabile suum propositum, & ostentum, quare debuerit irritari, eam communicato fratum nostrorum consilio, b quantum ad monasterium ipsum duximus confirmandam, si-
bi imponentes silentium perpetuum in hac parte. Ceterum quia super appellatio Ecclesia Oveten. non ponimus elicere veritatem, causam ipsam vestro duximus examini committant, per A. f. m. quia si confitenter, appella-
tionem pro Ecclesia Oveten. rationabiliter interponam, & ad prosequendum nuntius Oveten. infra tempus legitimum definitum suisse, executioni sententiae differatur, ne circa possestionem eamdem Oveten. Ecclesia detrimendum incurrit; aliquin ea, sicut ius expostular, executioni absque Ecclesia Oveten. prejudicio demandetur, quibus que-
praemissa sunt, non prajudicant, quominus valente conquepi rationem; cum res inter alios acta, non nocent re-
gulariter aliis, juxta canonicas constitutiones, & civiles.

N O T A E .

³ ^A Storicensi.) Ita etiam habetur in tercia collectione, sub hoc n. 47. Astoria, vulgo Astero. Civitas est perver-
ta Hispanie citerior, in iuis primordiis Roma dicta. Ptolemeus lib. 2. c. 6. Romanorum colonia cum conventu jur-
dico fuit. Aut Aug. dial. 6. eam Plinius lib. 3. natur. hist. c. 3.
appellavit Magificam: Imperator Augustus Augustam dixit. Gerundensis lib. 3. Paralip. c. 3. Eius exordium, & fundo rem
repetit, & docto illafracto D. Petrus Junco in fundis, iijus Ci-
vissim, Cathedra Episcopali a temporibus Divi Jacobi deco-
ratur, et ipse probat, & Tamayus a Salazar io. Martyrol. Hilfian. tom. 1. die 23. Februario.

³ ^b Sancti Iudicii. Monasterium Sancti Isidori Legionensis perceperile ei in ipso Civitate Legionensi, in honorum D. Isidori, cuius reliquie in urbe Hispalensi translatae fuerunt tempore Regis Ferdinandi I. constructumque fuit monasterium illud Canonicorum Regularium sub regula S. Augustini anno 1107, iuxta sententiam Gabrie. Pennoi lib. 2. Canone, Regul. c. 31. min. 3. vel prope annum 1200, ut vult Yeps. 5. Chro. Dic. Beneficii, anno 963, qui late repetit originem huius perceleris Monasterii.

^c ^C Cantazeti.) Legendum forsan est S. Martini de Cahanera; quam Abbatiatus in Ordinis Praemonstratensis in diecisi Astoriensis refert Tambur. in serie Abbatis. verbo Astoriensi.

³ ^D Controversia.) Cum enim Episcopus Aurienti ad Synodus vocasset Abbatem monasterii Cellanovae, illum accedere renunciant excommunicatio, & in Monasterium intercessi sententias tulerit, legitime appellasse, vel monasterium esse a iurisdictione ipsius Aurien. exemplum, eo non obtinat quod Abbas ab Episcopo. (sicut dicitur) circumventus, propter fratrum suorum absensci ei obedientiam repromisit, cum fratre, & dolus ei patrocinari non debeant, sententias illas judicatis appellatione remota peccato non tenere: aliquo faciat ea per censorum Ecclesiasticam inviolabilitatem ad satisfactionem congruum obsecrari. Quid si forsan Abbas ipse in exemptione deteccerit, nec legimus fe poterit praecriptione tueri, licet probet se ante praedictas sententias appellasse; nihilominus tamen monasterium ipsum Aurien. iudicetis Ecclesia subiacere, in cuius dioecesi est fundatum. Similiter eo appellationis probatione deficiente, si nobis de exemptione, vel legitima praecriptione consisterit, tam Abbatem quam monasterium ab eisdem Episcopi, & Ecclesia ipsius super hoc impetritione penitus abolivatis, & faciatis quod debeat per censorum Ecclesiasticam inviolabilitatem obsecrari, in mandato Apostolico sine appellationis obsecrando procedentes. Quod si non omnes, &c. Datum Laterani VIII. Kal. Aprilis.) Eam expouimus in cap. cum dicitur, de rogo dom. Poefca eadem causa commissa tuit Episcopo Tuden, Decano Zamorensi, & Priori S. Isidori, ut patet ex ipso scripto delegationis, quod repertitur in dicitur, lib. episcop. fol. 36. in hac verba: (Controversiam qua inter venerabilis fratrem nostrum Episcopum, ut latenter humiliter Abbatem ad honum obedientiam revocaret, & vinceret in bona malum, ipsi mandat, ut cum ad statutum terminum in Monasterio expectaret, licet Episcopis illius juxta quod promiserat, accipiet, Abbatem non reperit, & portas monasterii clausas invent, nec ad monachos ei aditus est concessus: propter quod Abbatem suspedit, & monasterium interdit. Verum cum nec propter hoc Abbas ipse a suo contumacia proposito resiliat; nec latas in se, ac monachorum sententias obsecraret, in eum excommunicationis sententiam promulgavit, quam dictus Episcopi nuntius a nobis petiti confirmari. Ceterum nuptius partis adversae petitionem ejus non esse admittendum proposit, quia licet monasterium ipsum infra metas Aurien. Diocesis sit contructum, liberum tamem semper extitit, & ab omni jurisdictione, ac iuglo Aurien. Ecclesia a tempore sua fundationis exceptum. Praeterea si Episcopus aliquam in eo (quod verum non erat) juridictionem haberet, quia tamen Abbas ab omni gravamine prius

ad Sedem Apostolicam appellata, sententiam in eum, & monasterium postmodum latam, nullam idem nuntius obser-
vare aferat firmatus. Consequitur est etiam idem nuntius ex parte Capituli Cellanovae, quo dictus Episcopus Abbatem eum adcircumventum, quod contra immunitatem ipsius Ecclesie ipsi nescientibus ei obedientiam repromisit. Nos igitur super praeclara per memoratum Cardinalem intrudi, quia causa ipsa in nostra non poterat praesentia terminari, utpote cum nuntius monasterii super procurationem, vel ratificationem litteras non habet, eam velut duximus examini committamus, dilectione velitra per Apostolica scripta mandantes, quatenus si vobis confiteritur, Abbatem ipsum ad Sedem Apostolicam super hoc, antequam Episcopum in eum suspen-
sionis, vel excommunicationis, & in Monasterium intercessi sententias tulerit, legitime appellasse, vel monasterium esse a iurisdictione ipsius Aurien. exemplum, eo non obtinet quod Abbas ab Episcopo. (sicut dicitur) circumventus, propter fratrum suorum absensci ei obedientiam repromisit, cum fratre, & dolus ei patrocinari non debeant, sententias illas judicatis appellatione remota peccato non tenere: aliquo faciat ea per censorum Ecclesiasticam inviolabilitatem ad satisfactionem congruum obsecrari. Quid si forsan Abbas ipse in exemptione deteccerit, nec legimus fe poterit praecriptione tueri, licet probet se ante praedictas sententias appellasse; nihilominus tamen monasterium ipsum Aurien. iudicetis Ecclesia subiacere, in cuius dioecesi est fundatum. Similiter eo appellationis probatione deficiente, si nobis de exemptione, vel legitima praecriptione consisterit, tam Abbatem quam monasterium ab eisdem Episcopi, & Ecclesia ipsius super hoc impetritione penitus abolivatis, & faciatis quod debeat per censorum Ecclesiasticam inviolabilitatem obsecrari, in mandato Apostolico sine appellationis obsecrando procedentes. Quod si non omnes, &c. Datum Laterani VIII. Kal. Aprilis.) Eam expouimus in cap. cum dicitur, de rogo dom. Poefca eadem causa commissa tuit Episcopo Tuden, Decano Zamorensi, & Priori S. Isidori, ut patet ex ipso scripto delegationis, quod repertitur in dicitur, lib. episcop. fol. 36. in hac verba: (Controversiam qua inter venerabilis fratrem nostrum Episcopum, ut latenter humiliter Abbatem ad honum obedientiam revocaret, & vinceret in bona malum, ipsi mandat, ut cum ad statutum terminum in Monasterio expectaret, licet Episcopis illius juxta quod promiserat, accipiet, Abbatem non reperit, & portas monasterii clausas invent, nec ad monachos ei aditus est concessus: propter quod Abbatem suspedit, & monasterium interdit. Verum cum nec propter hoc Abbas ipse a suo contumacia proposito resiliat; nec latas in se, ac monachorum sententias obsecraret, in eum excommunicationis sententiam promulgavit, quam dictus Episcopi nuntius a nobis petiti confirmari. Ceterum nuptius partis adversae petitionem ejus non esse admittendum proposit, quia licet monasterium ipsum infra metas Aurien. Diocesis sit contructum, liberum tamem semper extitit, & ab omni jurisdictione, ac iuglo Aurien. Ecclesia a tempore sua fundationis exceptum. Praeterea si Episcopus aliquam in eo (quod verum non erat) juridictionem haberet, quia tamen Abbas ab omni gravamine prius

Tit. XXVII. De sententia, & re jud.

441

habilitati suisse prolatam, confirmantes, ipsam faciatis auctoritate nostra, remoto appellationis obstaculo firmiter obseruantur. Alioquin ex integro de causa cognolentes, iuxta formam prioris commissione, quod canonicum fuerit, statutis appellatione remota: cogentes partes centuram Ecclesiasticam, &c. Nullis litteris obstantibus prater alienum partum, &c. quod si non omnes, &c. Duo, &c. Datum Laterani V. Idus Juli.) Et cum Episcopus Aurientis obtinuerit, Abbas vero Cellanova succumberet, Episcopus Ovetensis ut tertius oppofitus comparuit coram Innocentio III. alterendo monasterium Cellanova sibi, non vero Aurienti Præfatu parere debet; quam controverſiam fale narrat Yeps. tom. 5. chro. D. Benedicti, anno 93. fol. 32. qui referit se legiſe in archivo Ecclesie Ovetensis anno 1239. idest anno 1201. D. Ildefonſum Regem Legionem, ut hanc licet inter Episcopos soperire, & componeſerit, Episcopus Ovetensis adjudicata monasterium Sancti Petri de Teberga, quod est hodie dignitas ipsius Ecclesie, monasterio Cellanova parente Episcopo Aurienti.

^e ^f ^g ^h ⁱ ^j ^k ^l ^m ⁿ ^o ^p ^q ^r ^s ^t ^u ^v ^w ^x ^y ^z ^{aa} ^{bb} ^{cc} ^{dd} ^{ee} ^{ff} ^{gg} ^{hh} ⁱⁱ ^{jj} ^{kk} ^{ll} ^{mm} ⁿⁿ ^{oo} ^{pp} ^{qq} ^{rr} ^{ss} ^{tt} ^{uu} ^{vv} ^{ww} ^{xx} ^{yy} ^{zz} ^{aa} ^{bb} ^{cc} ^{dd} ^{ee} ^{ff} ^{gg} ^{hh} ⁱⁱ ^{jj} ^{kk} ^{ll} ^{mm} ⁿⁿ ^{oo} ^{pp} ^{qq} ^{rr} ^{ss} ^{tt} ^{uu} ^{vv} ^{ww} ^{xx} ^{yy} ^{zz} ^{aa} ^{bb} ^{cc} ^{dd} ^{ee} ^{ff} ^{gg} ^{hh} ⁱⁱ ^{jj} ^{kk} ^{ll} ^{mm} ^{oo} ^{pp} ^{qq} ^{rr} ^{ss} ^{tt} ^{uu} ^{vv} ^{ww} ^{xx} ^{yy} ^{zz} ^{aa} ^{bb} ^{cc} ^{dd} ^{ee} ^{ff} ^{gg} ^{hh} ⁱⁱ ^{jj} ^{kk} ^{ll} ^{mm} ^{oo} ^{pp} ^{qq} ^{rr} ^{ss} ^{tt} ^{uu} ^{vv} ^{ww} ^{xx} ^{yy} ^{zz} ^{aa} ^{bb} ^{cc} ^{dd} ^{ee} ^{ff} ^{gg} ^{hh} ⁱⁱ ^{jj} ^{kk} ^{ll} ^{mm} ^{oo} ^{pp} ^{qq} ^{rr} ^{ss} ^{tt} ^{uu} ^{vv} ^{ww} ^{xx} ^{yy} ^{zz} ^{aa} ^{bb} ^{cc} ^{dd} ^{ee} ^{ff} ^{gg} ^{hh} ⁱⁱ ^{jj} ^{kk} ^{ll} ^{mm} ^{oo} ^{pp} ^{qq} ^{rr} ^{ss} ^{tt} ^{uu} ^{vv} ^{ww} ^{xx} ^{yy} ^{zz} ^{aa} ^{bb} ^{cc} ^{dd} ^{ee} ^{ff} ^{gg} ^{hh} ⁱⁱ ^{jj} ^{kk} ^{ll} ^{mm} ^{oo} ^{pp} ^{qq} ^{rr} ^{ss} ^{tt} ^{uu} ^{vv} ^{ww} ^{xx} ^{yy} ^{zz} ^{aa} ^{bb} ^{cc} ^{dd} ^{ee} ^{ff} ^{gg} ^{hh} ⁱⁱ ^{jj} ^{kk} ^{ll} ^{mm} ^{oo} ^{pp} ^{qq} ^{rr} ^{ss} ^{tt} ^{uu} ^{vv} ^{ww} ^{xx} ^{yy} ^{zz} ^{aa} ^{bb} ^{cc} ^{dd} ^{ee} ^{ff} ^{gg} ^{hh} ⁱⁱ ^{jj} ^{kk} ^{ll} ^{mm} ^{oo} ^{pp} ^{qq} ^{rr} ^{ss} ^{tt} ^{uu} ^{vv} ^{ww} ^{xx} ^{yy} ^{zz} ^{aa} ^{bb} ^{cc} ^{dd} ^{ee} ^{ff} ^{gg} ^{hh} ⁱⁱ ^{jj} ^{kk} ^{ll} ^{mm} ^{oo} ^{pp} ^{qq} ^{rr} ^{ss} ^{tt} ^{uu} ^{vv} ^{ww} ^{xx} ^{yy} ^{zz} ^{aa} ^{bb} ^{cc} ^{dd} ^{ee} ^{ff} ^{gg} ^{hh} ⁱⁱ ^{jj} ^{kk} ^{ll} ^{mm} ^{oo} ^{pp} ^{qq} ^{rr} ^{ss} ^{tt} ^{uu} ^{vv} ^{ww} ^{xx} ^{yy} ^{zz} ^{aa} ^{bb} ^{cc} ^{dd} ^{ee} ^{ff} ^{gg} ^{hh} ⁱⁱ ^{jj} ^{kk} ^{ll} ^{mm} ^{oo} ^{pp} ^{qq} ^{rr} ^{ss} ^{tt} ^{uu} ^{vv} ^{ww} ^{xx} ^{yy} ^{zz} ^{aa} ^{bb} ^{cc} ^{dd} ^{ee} ^{ff} ^{gg} ^{hh} ⁱⁱ ^{jj} ^{kk} ^{ll} ^{mm} ^{oo} ^{pp} ^{qq} ^{rr} ^{ss} ^{tt} ^{uu} ^{vv} ^{ww} ^{xx} ^{yy} ^{zz} ^{aa} ^{bb} ^{cc} ^{dd} ^{ee} ^{ff} ^{gg} ^{hh} ⁱⁱ ^{jj} ^{kk} ^{ll} ^{mm} ^{oo} ^{pp} ^{qq} ^{rr} ^{ss} ^{tt} ^{uu} ^{vv} ^{ww} ^{xx} ^{yy} ^{zz} ^{aa} ^{bb} ^{cc} ^{dd} ^{ee} ^{ff} ^{gg} ^{hh} ⁱⁱ ^{jj} ^{kk} ^{ll} ^{mm} ^{oo} ^{pp} ^{qq} ^{rr} ^{ss} ^{tt} ^{uu} ^{vv} ^{ww} ^{xx} ^{yy} ^{zz} ^{aa} ^{bb} ^{cc} ^{dd} ^{ee} ^{ff} ^{gg} ^{hh} ⁱⁱ ^{jj} ^{kk} ^{ll} ^{mm} ^{oo} ^{pp} ^{qq} ^{rr} ^{ss} ^{tt} ^{uu} ^{vv} ^{ww} ^{xx} ^{yy} ^{zz} ^{aa} ^{bb} ^{cc} ^{dd} ^{ee} ^{ff} ^{gg} ^{hh} ⁱⁱ ^{jj} ^{kk} ^{ll} ^{mm} ^{oo} ^{pp} ^{qq} ^{rr} ^{ss} ^{tt} ^{uu} ^{vv} ^{ww} ^{xx} ^{yy} ^{zz} ^{aa} ^{bb} ^{cc} ^{dd} ^{ee} ^{ff} ^{gg} ^{hh} ⁱⁱ ^{jj} ^{kk} ^{ll} ^{mm} ^{oo} ^{pp} ^{qq} ^{rr} ^{ss} ^{tt} ^{uu} ^{vv} ^{ww} ^{xx} ^{yy} ^{zz} ^{aa} ^{bb} ^{cc} ^{dd} ^{ee} ^{ff} ^{gg} ^{hh} ⁱⁱ ^{jj} ^{kk} ^{ll} ^{mm} ^{oo} ^{pp} ^{qq} ^{rr} ^{ss} ^{tt} ^{uu} ^{vv} ^{ww} ^{xx} ^{yy} ^{zz} ^{aa} ^{bb} ^{cc} ^{dd} ^{ee} ^{ff} ^{gg} ^{hh} ⁱⁱ ^{jj} ^{kk} ^{ll} ^{mm} ^{oo} ^{pp} ^{qq} ^{rr} ^{ss} ^{tt} ^{uu} ^{vv} ^{ww} ^{xx} ^{yy} ^{zz} ^{aa} ^{bb} ^{cc} ^{dd} ^{ee} ^{ff} ^{gg} ^{hh} ⁱⁱ ^{jj} ^{kk} ^{ll} ^{mm} ^{oo} ^{pp} ^{qq} ^{rr} ^{ss} ^{tt} ^{uu} ^{vv} ^{ww} ^{xx} ^{yy} ^{zz} ^{aa} ^{bb} ^{cc} ^{dd} ^{ee} ^{ff} ^{gg} ^{hh} ⁱⁱ ^{jj} ^{kk} ^{ll} ^{mm} ^{oo} ^{pp} ^{qq} ^{rr} ^{ss} ^{tt} ^{uu} ^{vv} ^{ww} ^{xx} ^{yy} ^{zz} ^{aa} ^{bb} ^{cc} ^{dd} ^{ee} ^{ff} ^{gg} ^{hh} ⁱⁱ ^{jj} ^{kk} ^{ll} ^{mm} ^{oo} ^{pp} ^{qq} ^{rr} ^{ss} ^{tt} ^{uu} ^{vv} ^{ww} ^{xx} ^{yy} ^{zz} ^{aa} ^{bb} ^{cc} ^{dd} ^{ee} ^{ff} ^{gg} ^{hh} ⁱⁱ ^{jj} ^{kk} ^{ll} ^{mm} ^{oo} ^{pp} ^{qq} ^{rr} ^{ss} ^{tt} ^{uu} ^{vv} ^{ww} ^{xx} ^{yy} ^{zz} ^{aa} ^{bb} ^{cc} ^{dd} ^{ee} ^{ff} ^{gg} ^{hh} ⁱⁱ ^{jj} ^{kk} ^{ll} ^{mm} ^{oo} ^{pp} ^{qq} ^{rr} ^{ss} ^{tt} ^{uu} ^{vv} ^{ww} ^{xx} ^{yy} ^{zz} ^{aa} ^{bb} ^{cc} ^{dd} ^{ee} ^{ff} ^{gg} ^{hh} ⁱⁱ ^{jj} ^{kk} ^{ll} ^{mm} ^{oo} ^{pp} ^{qq} ^{rr} ^{ss} ^{tt} ^{uu} ^{vv} ^{ww} ^{xx} ^{yy} ^{zz} ^{aa} ^{bb} ^{cc} ^{dd} ^{ee} ^{ff} ^{gg} ^{hh} ⁱⁱ ^{jj} ^{kk} ^{ll} ^{mm} ^{oo} ^{pp} ^{qq} ^{rr} ^{ss} ^{tt} ^{uu} ^{vv} ^{ww} ^{xx} ^{yy} ^{zz} ^{aa} ^{bb} ^{cc} ^{dd} ^{ee} ^{ff} ^{gg} ^{hh} ⁱⁱ ^{jj} ^{kk} ^{ll} ^{mm} ^{oo} ^{pp} ^{qq} ^{rr} ^{ss} ^{tt} ^{uu} ^{vv} ^{ww} ^{xx} ^{yy} ^{zz} ^{aa} ^{bb} ^{cc} ^{dd} ^{ee} ^{ff} ^{gg} ^{hh} ⁱⁱ ^{jj} ^{kk} ^{ll} ^{mm} ^{oo} ^{pp} ^{qq} ^{rr} ^{ss} ^{tt} ^{uu} ^{vv} ^{ww} ^{xx} ^{yy} ^{zz} ^{aa} ^{bb} ^{cc} ^{dd}

Exponitur
e. & de
integr.

Tandem opponi potest textus in e. ex litteris 4. de in integr. ubi cum absens legitimate citatus, & contumax, condemnatus fuerit, & appellatur, docetur illum audiendum esse. Igitur quia sententia lata contra absensem legitimate citatum, & contumacem, retractari potest remedio ordinario appellacionis. Pro causis difficultatis solutione dicendam est, textum illum specialiter procedere in causa matrimoniali, in

C A P U T X I X.

Idem a Prencino Episcopo Apoſt. Sed. Legato, & de b Capenberch, & de c Gold. Abbatib. in Coloniensi. & Monasterien. constitutis.

In causis, que Summi Pontif. iudicio deciduntur, & ordo juris, & vigor aequitatis est subtiliter observandus, cum in similibus casibus ceteri teneantur similiter a iudicare, nisi forte cum aliiquid causa necessitatis, & utilitatis inspecta, dispensative duxerint statuendum.

N O T A E.

Prenclino.) Ita legitur in tercia collectione, sub hoc tit. e. g. ex qua restituimus hujus textus. De Praenclino Pratali jam nonnulla notavimus in c. datum 22. de elezione, & in esp. cum dilecti 6. de dole, & continuatio.

b Capenberch.) Legendum exstima Capenberch, quod Monasterium est Ordinis Praemonstratensis, fundatum a Gotfrido Comite de Capenbergh anno 1186. ut refert Buccellius tom. 3. Germ. fac. fol. 159.

c Gold.) Legendum credo Colb. Colbamum enim, vulgo Colbam, regula Benedictina illustrissimum, similius potentissimum monasterium est, duas civitates, ac triginta pagos suo territorio complectens, ut refert Buccellius dict. tom. 3. German. fol. 163.

d JUDICARE.) Quid quod Pontifex, seu Princeps in aliquo negotio decernit, non per viam sententia particularis, sed velut per modum legis universalis, ius unique in similibus facit. l. fin. Cod. de legib. 1. ad 11. in fine, ad Trebel. c. unius in fine, qui fuerit prima causa, in alijs feud. l. 14. tit. 1. pars. 1. leg. 14. iii. 21. pars. 3. ubi Gregor. Roderic. Suar. in l. quoniam Cod. de insuff. Molina de primis lib. 4. c. 8. n. 5. Gamma dict. 33. Solorz. tom. 1. de iure fad. lib. 2. c. 24. Vaf. in 1. lib. 157. c. 5. Covarr. de matrimon. 2. pars. 6. c. 7. §. 4. num. fin.

C O M M E N T A R I U M.

Ordinem juris, tam iniuxta causas ad aliam, quam ad seipsum, esse observandum, jam supra probavi in c. de ordin. cognitis, io presenti tantum docetur, quod in causis iudicio Pontificis decidendis juris ordo est observandus, quia Pontifex iuris ordinem obseruantur tenuerit, c. cum dilecti, ver. Volenter, de dole & continuo, quod & in quoque Principi probat Vantus de malit. iii. ex defacta processu. n. 7. quod in iudicario ordine specialiter procedit; nam alius certam solennitatem exigentes, ex eontinenti, quod coram Principi fiant, plenum potest obtinere, l. 3. l. omnibus 9. Cod. de iustitia ubi Donel. docent Covarr. in rubric. de restitu. 2. part. n. 5. Jul. Clarius in v. restituendum, 9. 56. n. 7. Salas de legib. dif. 14. c. 2. n. 24. Nec huic doctrina obstat textus in esp. ad petrissimum 22. de auctor. ubi Pontifex confirmat sententiam privacionis impositae iudicario ordine, tamquam iudicatio actis secundae instantie, omnia legitime peracta fuerunt.

C A P U T X X.

Idem Conventui Monasterii sancti a Lenfridi de Cruce.

Inter monasterium sancti Audeni & Rhothomagen. & vestrum super modo eligendi Abbatem in dicto monasterio vestro jamdudum fuit quodlibet agitata, pro quo partibus ad Sedem Apostolicam accedentibus, venerabilem fratrem nostrum Oft. & Episcopum Hosti, & dilectum filium a G. sancti Gregorii ad Volum Aurenium Diacon. Cardin. dimis auditores. In quorum praesencia propositum fuit pro monasterio vestro, quod cum Abbatia ipsa olim Paffore vacaret, vos convenientes in unum Richardum monachum, virum religiosum, secundum B. Benedicti regulam, & Ecclesie libertatem Apostolico etiam privilegio roboretur, de gemitio ipsius Ecclesie in Abbatebam vobis per electionem canonican atsumptis, electum ipsum ad benedictionis munus et obtinendum diaconatum Episcopu prefantente; qui per dilectum filium Gaufridum Abbatem predati monasterii sancti Audeni prohibitus, quod postulatum fuerat, non conciliet. Alio ergo videntes vestrum propositum retardari, ne aliquid in prejudicium monasterii vestri fieret, Sedem Apostolicam appellatis, a qua postmodum ad venerabilem fratrem nostrum Henr. Episcopum, & dilectos filios Henr. Cantorem, & R. Archid. Bajocen. f. sub eo tenore per numeros vestros commissionis litteras imperatis, ut partibus ad suam praeventionem convocatis, inspecto privilegio, & rationibus omnibus, quas utrique ducent proponendas, caufam ipsam appellatione g remota, concordia, vel iudicio terminarent, nullis litteris obstantibus, ipsojam mentione non habita, a Sede Apostolica impetravit. Quod si omnes b' intercessi non posset, Episcopus cum eorum altero ea nihilominus exequatur. Cum igitur partes in praesencia predicatorum Episcopi, & Praecantonis Bajocensis constituta, Archidiacon. collega ipsorum ex certa causa, & necessaria excusat, non possent ad concordiam revocari, parte vestra volentes testes suos omni exceptione maiores producere ad probandum electionem canonican celebraram, juxta tenorem privilegi b' memoria Lucii Papa praecepit, nostri super electione facienda induxit, R. monachus procurator dicti Abbatis sancti Audeni eis ven. fratribus nostri Rhothomagen. Archiepiscopi, Episcopi Ebroucen. & dilecti filii R. Ebroucen. Archid. patentes litteras praefecavit, ne in causa procederem inibi, pro eo, quod super ejusdem causa discussione mandatum fe dicebant Apostolicum receperit. Verum quia tenor mandati litteris illis non erat insertus, nec procurator, licet sapientius, originalis offendere voluit, per rescriptum, eorum prohibitione postposita, probacionem vestram oblatam sapientius super electione canonica decreverunt pariter admittendam. Sed procurator jamdictus probationi obviare contendens, in electione praemissa

missa monasterium sancti Audeni spoliatum fuisse cujusdam juris sui possessione dicebat: quam usque ad creationem Abbatis illius loci novissime obtinuerat i inconcuso, qui de congregatione sancti Audeni a monachis de Cruce postulatus fuerat, & electus. Eo igitur id probare volente, testes vellos super electione canonica, procuratores vero super spoliatione apposita receperunt: quorum depositiones cum post diligenter examinationem disponentibus publicare, ad instantiam dicti procuratoris fecerunt productionem retinum, quae se dixit fore contentum, diem alteram affiguntur. Cumque partes ad diem, & locum pariter convenient, requisiuti procurator ab ipsis judicibus de testibus producendis, ipse quasi testium productioni renuncians, dilectorum filiorum N. de Bellebec, & N. de k Moronmari Albaum, & N. Prioris de Bellebec, litteras ei porrexit, ne in causa procederem inhibentes. Dicabant enim successisse mandatum primo prejudicantis, cuius tenorem litteris adjunxerunt. Ceterum cum primi judices recipi diligenter inspecto cognoverent, illud per falsi suggestionem, & veritate tacita imperatur, cum in lectendo mentio facta non fuerit. Apostolici privilegii, ut in primo, ex quo electio fortioribz precipuum firmata; & ipsi judices in secundis litteris a monachis sancti Audeni dicentes certa ratione suscepisti, quod oftendere non potuit procurator, causis quibusdam suspicionis factis frivolis allegatis, ab eis contumaciter, nulla expedita interlocutione recessit. Attendentes igitur judices recitationem injuncti, & allegationem dicta suspensionis, seram, & supervacuum extitisse, praesertim post litteram inchoaram, & testes utrinque productos, quae forte ante litteram ingressum colorum aliquem poterat habuisse: confidantes etiam idem mandatum non plene, sed perfundit prioris fecisse mentionem, prohibitum posteriorum iudicium, sicut nec priorum, acutelere poluerum, magis votantes jussimmo mandati Apostolici obedire, quam inferiorum mandatis indebitum reverentiam exhibere; multis qui aterant, Jurisperit sententibus cum eisdem, quo cum sapientius Abbas sancti Audeni primo ad priores judices litteras imperatras, quarum non habebatur mentio in secundis, carere debebat beneficio utrumque: vel si desheret mandatum alterum alteri pravaleveret, primo esset parentium potius, quam secundo, in quo non habebarunt mentio de priori: cum nec prius ab eodem Abbatib. sancti Audeni obtinuerat de illo faceret mentionem, quod pars altera imperatur. Praescriptis itaque rationibus moti, & usi consilio disertatorum, publicatis etiam attestacionibus partium, & eorum rationibus, & allegationibus subtiliter intellectis, praedictam electionem auctoritate mandati nostri ratam habuerunt, & firmam, super illa molestatione ipsius electi perpetuum Abbatib., & monachis silentium imponentes: quos condemnare etiam in expensis centum librarium Andegaven. licet pars altera de ducenti vellet Sacramento declarare. Pars igitur vestra petebat a nobis factum delegatorum iudicium confirmari, & electo munus benedictionis impendi. Ceterum pars altera proposuit ex adverso, sapientium monasterium vestrum a primordio confectionis sua in tantum ex confessu diecesani Episcopi alteri suis subjectum, ut non aliunde afflumeretur ibi aliquis in Abbatem, nisi de monasterio sancti Audeni, dummodo in eo posset aliquis idoneus ad hoc reperiri. Correctio quoque monachorum, & Abbatis de Cruce, si negligenter esset, sicut Sancti Audeni Abbatibus reservata, & ita obtinuit a longis temporibus, quorum memoria non habetur. Et hac quidem Institutio, & usus ipsius a bona memoria Alexand. Papa. praedecessore nostro proponitur confirmata. Unde cum quondam monachi sancti Lenfridi Abbatem quandam aliunde, quam de sancti Audeni gremio elegissent, Abbas sancti Audeni haec compresens appellavit, & per sententiam delegatorum Apostolicarum Sedis electum renuntiari oportuit Abbatib.: qui cum facta profectione Abbatib. S. Audeni per dies aliquot in ipso monasterio refulsisset, per Abbatib. concessionem datus fuit praefatus monachus in Abbatem. Ceterum Abbatib. novissime adhuc monasterium detinente, a quo reglo metu compulsa recedit ad tempus; & monachii se in libertatem voluntibus vendicare, arque ad electionem procedere influerunt: Abbas S. Audeni hoc præsentibus, Sedem Apost. appellavit, sicut Ric. tunc electus veller in iudicio est confessus; adjicentes tamen per primus appellasse. Verum sapienti monachii eum eligentes nihilominus in Abbatem, ad jardictos Henr. Episcopum Bajocen. & collegas suos rescriptum Apostolicum impetrarunt: quorum iudicium ut sufficiat Abbas S. Audeni cupiens declinare, ad prefatos Abbatem, & Priorem litteras revocatorias impetravit, quae post inhibitionem priorum iudicium, qui eis tenorem mandati Apostolicis per suas litteras intimarunt, & posse, quam procurator Abbatib. eis auctentum presentavit, absentes litteras illas per falsi suggestionem obtentas, quia privilegii parts adverba in eis mentio non fiebat, post applicationem quoque ab eodem procuratore interpositam, in causa nihilominus processerunt, quorum factum pro monasterio S. Audeni petebant in irritum revocari. His igitur, & similibus, quae jardicti Episcopus, & Card. nobis, ac fratibus nostris prudenter, ac fideliciter retulerunt, plenus intellectus, cum confiterit nobis primam commisionem non fuisse per ultimam revocatum; tunc quia causa suspicionis in iure proprieatis videbatur, quas etiam tanquam dilatorias ante litteris ingressum opponere debuissent, quibus coram delegatis eisdem subiectum renuntiatio evidenter: tunc etiam quoniam de privilegio Apost. Sedis, & processu negotii usque ad publicationis testium coram primis iudicibus, nihil in secundis litteris dicebatur, quod si sufficit expressum, oblinere minime potuerint, non obstante sententia, quae pro monasterio S. Audeni dicebatur suffice prolati, qua tamen nobis offensa non fuit; cum si prædicti iudicibus fuerit offensa ea posthabita contrarium statuerint, aliqui est quod eam obijcentibus impetraverit, cum sub praetextu novorum instrumentorum litteres non debeat instaurari, communicato fratrum confilio, factum priorum iudicium ratum, & firmum habemus, & eorum sententiam approbantes ipsam auctoritate Apostolica confirmamus, & electo a vobis postmodum nos ipsi munus benedictionis, salvo iure diecesani Episcopi, curavimus exhibere. Nulli ergo, &c. confirm. &c. Datum Later. iii. Non. Junii.

N O T A E.

Sancti Lenfridi.) In sexta collectione legitur S. Lenfridi, in epistolis editis a Sirleto, fol. 319, ex qua Codice restituimus integrum hujus textus. Monasterium sancti Lenfridi, & eis in urbe Rhomagen. Vvillclem Gemiticibus lib. 7. c. 22. Monasterium vero tancti Taurini, & sancti Lenfridi & Villare monasterium, & coenobium sancti Amandi intra urbem Rhomagen. genere intr'a antiquiora computanda sunt, sic dicunt a conditore. Author vita sancti Audeni apud Surium 24. Augusti: „In quo etiam loco Lenfridi Ecclesiam condidit, „qui in sancta Cruce, & reverendissimi Audeni Pontificis honorem dedicata est, ubi hodieque monachii non pauci ad monasticam regulam præscriptum Deo serviant. Et idem memoratur in c. constitutis, supra de elect. Cuius foundationem, & historiam referat Surius dict. die 24. Augusti, & ex eo Yepes tom. 2. Chron. D. Benedicti, cap. 2. an. 777. Et cum primus Abbas ipsius monasterii fuisse sanctus Lenfridi, ab eodem dictum fuit monasterium sancti Lenfridi de Cruce, ut refertur. Yepes ubi supra, & Fratres Sammar.

Sancti Audeni.) Monasterium hoc est in suburbio ipsius civitatis Rhomageni, Ordinis D. Benedicti, VIII. Gemiticibus lib. 6. c. 11. „Nam ab infante litteris traditus, & in coenobio sancti Audeni in suburbio Rhomageni nutritus, mox nachale jugum diutissime portavit. „Maganis opibus datum fuit, ut constat ex libro Abbatarum Cameralium, ubi refertur pro expeditione Bullarum Abbatis ipsius monasterii foli. 4000. florenos, ibi: „Audeni Ordinis sancti Benedicti, dioecesis Rhomageni florenos quatuor milie. „Refert Yepes tom. 5. Chron. anno 950 c. 1. Unde cum Monasterium sancti Lenfridi fuisse filiatio hujus monasterii sancti Audeni,

intendente monachii hujus monasterii de eorum Capitulo Abbatem monasterio S. Lenfridi esse eligendum, & praetendendum. Ostatum videlicet affluere Innocentio III. qui Cardinals purpuram cum Episcopatu Holtieni temporibus Clementis III. adepitus fuit, ut refert Ughellius tom. 1. Italia facie, in serie Profulum Eccl. Hist.

D. G.) Guidoem videlicet, de quo, & de eius titulo ad Volum Aurenium, nonnulla notavimus in c. . . .

F. Bajocen.) De Bajocensi Ecclesia jam nonnulla notavimus in c. 33. de elect.

G.) Appellatione romana.) Huius clausulis viam, & effectum expulsi in c. 1. de ref. c. pastorali, de appell.

H.) Quod si non omnes.) Hanc clausulam illustravi in c. sc. f. 1. de ref.

I.) Inconveniens.) Unde restitendum erat monasterium, & manuteneendum in qua possessione eligendi, juxta adducta in c. querelam, de elect. c. cum in Ecclesia, de causa pol.

J.) Belleges.) De quo monasterio egi in cap. gratum, de off.

K.) Mariuomari.) Monasterium hoc fuit in suburbio Maris de Maruomari, est Ordinis Cisterciensis in diocesi Rhomageni, sub honore Deipara Virginis in ilyva Leoniae ab Henrico I. Regie Anglia constructum anno 1134. ut refert Fratres Sammar. tom. 4. Coll. Christi fol. 676.

L.) Veritate tacita.) Imperatur, & per consequens nullam, juxta adducta in c. super litteris, de ref.

M.) Litteris ingrefum.) Quo tempore opposi debent exceptiones dilatorior, ut explicant Gironius ad tit. de libelli oblati. Carleval. tom. 2. diff. 5. ex num. 5. & nos expoliumus in cap. 4. de except.

